

Til Nærings- og fiskeridepartementet

Deres ref : 16/584-12

Høring – forslag til endring i forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 ved omsetning av bøker

Vi viser til brev av 21.10.2016 og takker for anledning til å avgi høringsuttalelse.

Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFF) er en fagforening for forfattere og oversettere av faglitteratur. Foreningen ble stiftet i 1978 for å fremme og samordne medlemmenes faglige og økonomiske interesser og arbeide for god faglitteratur på norsk og trygging av ytringsfriheten. Foreningen forvalter og fordeler vederlagsmidler til norske faglitterære forfattere i henhold til åndsverklovens bestemmelser om avtalelisens.

NFF støtter regjeringens forslag om å sette ny varighet til 31. desember 2018: Vi mener den eksisterende bokavtalen er det beste virkemiddelet vi for tiden har for å kombinere de litteraturpolitiske målene om en anstendig forfatterøkonomi og opprettholdelse av et bredde-orientert salgs- og distribusjonssystem i hele landet.

Vi vil samtidig gjerne benytte anledningen til å komme med noen mer prinsipielle betraktninger:

NFF mener generelt at det må legges større vekt på forfatternes økonomiske interesser, når avtalen begrunnes kulturpolitisk. Fastprisen er ikke bare noe som angår forholdet mellom bokhandlere og forlag. Fastprisregulering garanterer også nivået som beregningsgrunnlaget for royalti settes til. Avtalen gjør derfor at forfattere får en rettmessig andel av inntekter ved salg i den perioden der bøkene selger mest. Jo lengere fastpris-periode, jo bedre for de aller fleste forfattere. NFF mener at dagens avtale gir alt for kort fastpris-periode, og at den riktige perioden burde være minimum 18 måneder, aller helst 24 måneder. For nærmere

argumentasjon og dokumentasjon om fastprisregulering i Europa vises det til utredningen som Kulturdepartementet gjennomførte om europeisk bokpolitikk fra 2012.

Og spesielt er det at fastprisperioden i dagens bokavtale er for kort en utfordring for de faglitterære forfatterne. Forfattere av faglitteratur, biografier, historiske dokumentarer, lærebøker og kunnskapslitteratur (bokgruppene 1, 2 og 3) skriver bøker som er ment å vare lengere enn skjønnlitterære titler. Disse bøkene gis ut med en sterkere forpliktelse om å bidra til en kunnskaps- og faktabasert offentlighet, og de både selges, lånes og brukes i bibliotek på en annen måte enn de skjønnlitterære sjangerne. Opplagene kan være små, og bøkene selger i mindre grad på markedsføring av forfatterskap og litterære trender, men på kunnskapsfeltenes og samfunnets behov for kunnskap. Ofte er det unike stemmer og kunnskaper som formidles, og heller enn behovet for kunstnerisk frihet og mangfold i kunstneriske uttrykk, er det selveste ytringsfriheten og statens ansvar for offentlighetens infrastruktur i grunnlovens § 100 som begrunner fastprisregulering på faglitteraturens områder. Vi har et bestemt inntrykk av at norske forlag synes mer forsiktige med å utgi faglitterære titler enn før, at forlagene fordrer betaling fra forfatteres institusjoner, og setter ambisjonene for salg lavere enn før. Med andre ord bør fastprisperioden økes.

Bokavtalen må uansett ses som et bokpolitisk substitutt for en boklov, og NFF mener det er uheldig at den foreslåtte bokloven ble stoppet i 2013. Norge har i andre henseende en moderne og velfungerende litteraturpolitikk, men har i dette tilfellet fraveket den de fakto, europeiske praksis med regulering av fastprisperiode for omsetning av bøker i boklover.

Med vennlig hilsen

Tore Slaatta
Generalsekretær